

naam Jos van Damme • **leeftijd** 39 • **woonplaats** Rilland • **huidige baan** parttime boer en zzp'er • **bedrijf** 50 Belgisch-witblauwkruislingen en akkerbouw-tak • **bouwjaar boerderij** 1780 • **bijzonderheid plek** boerderij midden in dorpskern

De Mariahoeve in 1953

Tussen de huizen, havenwind en zeedijken

Midden in de dorpskern van Rilland staat een twee eeuwen oude boerderij. De oude Hollandse schuur, gebouwd door boeren van generaties terug, ademt het ontpolderingsverhaal van Nederland.

TEKST JUSTINE POPPE

Van twee wereldoorlogen tot de grote Watersnoodramp van 1953. De Mariahoeve uit 1780 van Jos (39) en Chantal (36) van Damme-de Steur in Rilland heeft al veel meegemaakt. Aan de poort van de oude Hollandse schuur, die als Rijksmonument beschermd is, wijst Van Damme op een balk een punt aan op circa twee meter hoogte. 'Kijk,' zegt hij, 'zo hoog kwam het water toen de dijken braken in 1953. Opa vertelde me dat ze de dieren toen met touwen naar de strozolder hevelde. Eenmaal boven, sprongen ze meteen het water weer in.'

Net naast de kerktoren

Dat het water destijds zo hoog kwam, heeft te maken met de ligging van het bedrijf. De hoeve ligt midden in de oostelijke staart van midden-Zeeland, op nog geen twee kilometer van de zeedijken van de Ooster- en Westerschelde. Wie geluk heeft, ziet een boot voorbijvaren naar de haven van Antwerpen. Het huidige Rilland werd gesticht na de bedijking van de Reigersbergse polder in 1773, lees je tijdens wat opzoekwerk. 'En de nieuw verkavelde grond lonkte boeren', vult Jos aan. 'Onze straat was vroeger een hoofdweg, waarlangs vijf, voor toen heel grote, boerderijen stonden.'

De schuur van Jos is het enige wat uit die tijd is blijven staan. Maar de impact van de boerenbedrijvigheid in de vruchtbare polder is nog steeds zichtbaar. Het dorp Rilland, waar Jos in het midden van de dorpskern boert omringd door huizen, is er het resultaat van. 'De boerderijen trokken arbeiders aan die hier kwamen wonen. En die trokken weer bakkers en slaggers', aldus Jos, die de vierde generatie is op de boerderij. Net naast de kerktoren, die elk uur van zich laat horen, houdt hij vijftig

Belgisch-witblauwkruislingen en runt hij een akkerbouw-tak met aardappelen, suikerbieten en tarwe. Op het erf verhuurt hij ook nog garageboxen en een knus vakantie-huisje. Daarnaast werkt hij parttime als zzp'er. 'Al mijn land ligt lekker dichtbij', zegt hij. 'Maar ik moet wel rekening houden met de buurt. De mesthoop ligt daarom niet meer op het erf, maar een eindje verderop vanwege de geur. En met de luidruchtige shovel voer ik de dieren 's avonds, niet vroeg in de ochtend.'

'Tijden zijn veranderd'

Uitbreiden op het erf in het dorp zit er nauwelijks in. De beschermde Hollandse schuur mag hij bovendien niet zomaar aanpassen of afbreken. 'Mijn grootvader haalde hier een volwaardig inkomen', vertelt Jos. 'Mijn vader kwam net rond en ik heb met vijftig koeien echt extra inkomsten nodig. De tijden zijn veranderd.'

Volgens Jos zorgt die verandering ook voor een groeiende afstand tussen burger en boer. 'Monumentenzorg wil dat deze schuur zoveel mogelijk blijft zoals hij nu is', vertelt hij. 'Maar als het aan een projectontwikkelaar ligt, komt hier een nieuwe dorpskern.' Alleen al bij dat idee krijgt hij kippenvel. 'Mijn opa, vader en moeder die hier nog regelmatig helpt, hebben hard geknokt om op deze plek te kunnen blijven boeren. Dat wil ik in ere houden.' Bovendien boert hij liever in de dorpskern dan op een grootschalig bedrijf buitenaf. 'Grote boeren liggen voortdurend onder vuur, onder andere door de stikstofproblematiek', zegt hij. 'Hier kan ik inzetten op verbreding, korte ketens en het kringloopverhaal. Dat wordt meer gewaardeerd. En eerlijk gezegd: het is een manier van leven met ontzettend veel charme.' |

Jos van Damme:

'Mijn opa, vader en moeder hebben hard geknokt om hier te blijven boeren. Dat wil ik in ere houden'